

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 27 kwietnia 2017 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt IV K 164/17 Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi co do Ł. Z. skazanego prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 16 grudnia 2014 roku w sprawie VI K 1384/14 na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 (trzech) lat próby, której wykonanie zarządzono w dniu 10 sierpnia 2016 roku, za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. popełnione w dniu 10 września 2014 roku.

Skazany karę pozbawienia wolności odbywa w okresie od 8 kwietnia 2017 roku do 10 marca 2018 roku z zaliczeniem okresu od 13 września 2016 roku do 11 października 2016 roku;

II. Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 26 kwietnia 2016 roku w sprawie VI K 195/16 na karę 1 (jednego) roku ograniczenia wolności w postaci obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin miesięcznie, za przestępstwo z art. 278 § 1 i 5 k.k. i art. 275 § 1 k.k. i art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 20 listopada 2015 roku;

III. Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 9 maja 2016 roku w sprawie IV K 319/16 na karę 5 (pięciu) miesięcy ograniczenia wolności poprzez wykonywanie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 (dwudziestu pięciu) godzin miesięcznie, za przestępstwo z art. 281 k.k. w zw. z art. 283 k.k. popełnione w dniu 28 października 2015 roku;

IV. Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 30 marca 2016 roku w sprawie IV K 1251/15 na karę łączną 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 1 (jednego) roku ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie, obejmujące;

a. karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 10 (dziesięciu) miesięcy ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie za przestępstwo z art. 281 k.k. popełnione w dniu 29 sierpnia 2015 roku;

b. karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 8 (ośmiu) miesięcy ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. popełnione w dniu 29 sierpnia 2015 roku;

skazany karę pozbawienia wolności odbywał w okresie od 11 października 2016 roku do 8 kwietnia 2017 roku;

II. Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 12 lipca 2016 roku w sprawie IV K 437/16 na karę 10 (dziesięciu) miesięcy ograniczenia wolności poprzez wykonywanie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 6 marca 2016 roku

orzekł:

1. na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. w miejsce kary pozbawienia wolności w wyroku opisanym w punkcie I. oraz kary ograniczenia wolności z wyroków opisanych w punkcie II., III. i V. oraz kary łącznej ograniczenia wolności opisanej w punkcie IV. wymierzył skazanemu Ł. Z. karę łączną 1 (jednego) roku i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;
2. wymienione w punkcie 1. wyroki uznał za pochłonięte wyrokiem łącznym w zakresie kar podlegających łączeniu, a w pozostałej części za podlegające odrębnemu wykonaniu;
3. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w wyroku opisanym w punkcie IV;
4. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet wymierzonej skazanemu w punkcie 1. kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okres od dnia 13 września 2016 roku do dnia 11 października 2016 roku oraz od dnia 8 kwietnia 2017 roku;
5. zwolnił skazanego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości obrońca skazanego zarzucając na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1, 2 i 3 k.p.k.:

1. naruszenie prawa materialnego, a to art. 85 § 2 k.k. polegające na jego błędnej wykładni i uznaniu, że kara łączna pozbawienia wolności orzeczona w sprawie IV K 1251/15 z uwagi na jej wykonanie w czasie trwającego postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, nie podlega wykonaniu, choć kara ta w chwili wszczęcia tegoż postępowania nie została jeszcze wykonana i podlegała łączeniu z pozostałymi karami orzeczonymi w wyrokach stanowiących podstawę orzeczenia kary łącznej w niniejszym postępowaniu;
2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia, a to art. 572 k.p.k. poprzez jego zastosowanie i umorzenie postępowania w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie IV K 1251/15 z uwagi na odbycie tejże kary przez skazanego, podczas gdy na dzień wszczęcia przedmiotowego postępowania skazany był w trakcie odbywania tejże kary i winna zostać ona objęta karą łączną, zatem umorzenie postępowania w tym zakresie było nieuzasadnione;
3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na nieprawidłowym ustaleniu, że w chwili orzekania w przedmiotowej sprawie względem Ł. Z. zapadło łącznie pięć wyroków skazujących w sprawach VI K 1384/14, VI K 165/16, IV K 319/16, IV K 1251/15 oraz IV K 437/16, podczas gdy w dniu wydania skarżonego orzeczenia w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi pod sygn. VI K 264/17 zapadł wyrok skazujący Ł. Z. na karę łączną 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W konkluzji obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku łącznego poprzez orzeczenie kary łącznej za kary wymierzone Ł. Z. w orzeczeniach wskazanych w punktach od I do V skarżonego wyroku łącznego, a także kary wymierzonej w wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 27 kwietnia 2017 r. sygn. VI K 264/17 z uwzględnieniem w przeważającej części zasady absorpcji łączonych kar.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd II instancji nie podzielił argumentacji zawartej we wniesionym przez obrońcę środka odwoławczym. Odnosząc się do dwóch pierwszych zarzutów apelacji, które pozostają ze sobą w ścisłym związku, stwierdzić należy, że Sąd I instancji podjął prawidłową decyzję w zakresie uznania braku podstaw do objęcia wyrokiem łącznym kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego Ł. Z. wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 30

marca 2016 roku w sprawie VI K 1251/15, co słusznie skutkowało umorzeniem postępowania w przedmiocie objęcia tejże kary wyrokiem łącznym.

W pierwszej kolejności należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu meriti, iż zastosowanie w niniejszej sprawie, w zakresie warunków i możliwości wydania wyroku łącznego, miały przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 lutego 2015 roku – o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 396), albowiem ostateczny wyrok skazujący w stosunku do Ł. Z. uprawomocnił się w dniu 20 lipca 2016 roku, a zatem po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej (1 lipca 2015 r.).

Przy rozpatrywaniu warunków wydania wyroku łącznego Sąd I instancji słusznie zauważył, iż możliwe jest połączenie jedynie kar orzeczonych wyrokami opisanymi

w punktach od I do III i V oraz kary łącznej ograniczenia wolności wymierzonej wyrokiem opisanym w punkcie IV. Sąd meriti przy objęciu wyrokiem łącznym tychże kar kierował się zasadą określoną w art. 85 § 1 k.k., zgodnie z którą jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną. W myśl art. 85 § 2 k.k. podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89 k.k., w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1 tego przepisu. Sąd odwoławczy w całości podziela stanowisko Sądu I instancji w zakresie możliwości połączenia poszczególnych kar wymierzonych wobec skazanego wymienionymi wyrokami, bowiem jak wynika z akt sprawy oraz treści opinii o skazanym na dzień wydawania wyroku łącznego, tj. 27 kwietnia 2017 r. wykonaniu w części podlegała kara pozbawienia wolności orzeczona w sprawie VI K 1384/14 (którą skazany rozpoczął odbywać od dnia 8 kwietnia 2017 r.) oraz w całości kary ograniczenia wolności orzeczone w sprawach VI K 195/16, IV K 319/16, IV K 437/16 i kara łączna ograniczenia wolności orzeczona w sprawie VI K 1251/15. Natomiast kara łączna pozbawienia wolności orzeczona w sprawie VI K 1251/15 nie mogła ulec połączeniu, bowiem jak wskazano wyżej orzekając na podstawie znowelizowanego art. 85 § 2 k.k. sąd może połączyć tylko kary, które nie zostały jeszcze wykonane. Negatywna przesłanka łączenia kar zawarta w tym przepisie poprzez sformułowanie „kary podlegające wykonaniu” wyklucza możliwość wymiaru kary łącznej na podstawie kar jednostkowych lub kar łącznych, jeżeli w momencie orzekania o tym, kary te zostały wykonane (vide: postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 lutego 2017 r., sygn. II AKz 491/16, OSAWr 2017 Nr 1, poz. 357). Przepis powyższy wyklucza więc wprost możliwość połączenia kary już wykonanej. Uzupełnieniem zmiany przepisu art. 85 § 2 k.k. jest uchylene przez ustawę z dnia 20 lutego 2015 roku – o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw przepisu art. 92 k.k., który wskazywał, że wymierzeniu kary łącznej nie stoi na przeszkodzie fakt wykonania nawet w całości kary wymierzonej za pozostające w zbiegu przestępstwo. Mając na uwadze, iż na dzień orzekania w niniejszej sprawie, kara łączna pozbawienia wolności orzeczona w sprawie VI K 1251/15 została już w całości wykonana, nie było zatem możliwe objęcie jej węzłem kary łącznej. Nie odgrywa przy tym żadnego znaczenia fakt, iż w dacie wszczęcia postępowania o wydanie wyroku łącznego w stosunku do tej kary zachodziły przesłanki wydania wyroku łącznego. Podkreślić wypada, że na dzień wszczęcia postępowania (na wniosek lub z urzędu) w przedmiocie wydania wyroku łącznego, sąd nie bada przesłanek wydania takiego wyroku. Ustalenia w tej mierze sąd dokonuje dopiero w dacie orzekania o wniosku lub orzekania z urzędu o wydanie wyroku łącznego

i stwierdzenie ujemnej przesłanki do połączenia kar obliguje do umorzenia postępowania w tym zakresie.

W związku z powyższymi ustaleniami stwierdzić wypada, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy, w zgodzie z dyspozycją art. 85 § 2 k.k. uznał, że kara łączna pozbawienia wolności orzeczona wobec Ł. Z. w sprawie VI K 1251/15 w momencie wydawania skarżonego wyroku łącznego nie podlega wykonaniu, gdyż została w całości wykonana w dniu 8 kwietnia 2017 r. W następstwie tegoż ustalenia słusznym i koniecznym rozstrzygnięciem było umorzenie postępowania w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie VI K 1251/15 dokonane na podstawie art. 572 k.p.k., gdyż w tym zakresie brak było warunków do objęcia tej kary wyrokiem łącznym z uwagi na jej wykonanie w całości.

W odniesieniu zaś do trzeciego z zarzutów podniesionych przez obrońcę w złożonym środku odwoławczym podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 569 § 1 k.p.k. orzeczenie kary łącznej w wyroku łącznym możliwe jest jedynie

wobec osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów. W realiach niniejszej sprawy nie ma zatem znaczenia, że w dniu wydawania wyroku łącznego, Ł. Z. został również skazany w innej sprawie toczącej się w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi pod sygn. VI K 264/17, skoro wyrok ten nie był wówczas prawomocny. W żaden zatem sposób nie można zgodzić się ze stanowiskiem obrońcy skazanego jakoby Ł. Z. w dacie wydawania wyroku łącznego był skazany sześcioma, a nie pięcioma (jak przyjął Sąd Rejonowy) wyrokami. Treść nieprawomocnego wyroku ogłoszonego w dniu wydania wyroku łącznego nie ma zatem żadnego wpływu dla oceny prawidłowości poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych i orzekania przez Sąd Rejonowy w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Kara orzeczona nieprawomocnym wyrokiem nie podlega przecież wykonaniu zgodnie z art. 9 § 2 k.k.w. Nadto przypomnienia wymaga, iż zgodnie z zasadą domniemania niewinności wyrażoną w art. 5 § 1 k.p.k., oskarżonego uważa się za niewinnego, dopóki wina jego nie zostanie udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem. Mając powyższe na względzie, skoro wyrok w sprawie VI K 264/17 na dzień wydawania wyroku łącznego nie był prawomocny, Sąd meriti nie miał obowiązku, ani nawet prawa, analizować możliwości uwzględnienia orzeczonej nim kary w niniejszym wyroku łącznym. Dopiero w przypadku uprawomocnienia się wyroku wydanego w sprawie VI K 264/17 zaistniałyby przesłanki do wszczęcia kolejnego postępowania o wydanie wyroku łącznego.

Sąd Okręgowy w pełnym zakresie przychylił się również do orzeczenia Sądu I instancji w zakresie wymiaru kary łącznej. Łącząc karę pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie VI K 1384/14, kary ograniczenia wolności orzeczone w sprawie VI K 195/16, IV K 319/16 i IV K 437/16 oraz karę łączną ograniczenia wolności orzeczoną w sprawie VI K 1251/15, Sąd oscyłował, zgodnie z treścią art. 86 § 1 k.k. w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa, tj. od 1 roku pozbawienia wolności, do ich sumy, tj. do 2 lat, 7 miesięcy i 15 dni pozbawienia wolności. Sąd I instancji wymierzając karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności słusznie zauważył, że choć przestępstwa pozostające w zbiegu są jednego rodzaju – wymierzone przeciwko temu samemu dobru prawnemu, jakim jest mienie, to jednak pomiędzy przestępstwami występuje znaczny odstęp czasowy (zostały one popełnione na przestrzeni okresu pomiędzy 10 września 2014 r. a 6 marca 2016 r.). Nadto Sąd meriti właściwie ocenił opinię o skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności, która jest przeciętna, a Ł. Z. nie wyróżnia się swoim zachowaniem podczas pobytu w jednostce penitencjarnej (brak nagród i ulg). Nie bez znaczenia przy wymiarze kary łącznej pozostaje również fakt wielokrotnej karalności skazanego. Przy wymiarze kary łącznej zgodnie z art. 85a k.k. sąd bierze bowiem pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego. Pamiętać natomiast należy, że zachowanie sprawcy, który wielokrotnie na przestrzeni określonego czasu, popełnia przestępstwa, może świadczyć o jego niepoprawności, a także konsekwencji w dążeniu do łamania porządku prawnego (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2011 roku, sygn. II KK 172/10, OSNKW 2011, Nr 2, poz. 13). Z kolei oparcie wymiaru kary łącznej na zasadzie absorpcji lub kumulacji należy traktować jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 14 marca 2012 r., sygn. II AKa 51/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 14 marca 2013 r., sygn. II AKa 16/13), co w niniejszej sprawie nie mogło mieć miejsca. Dlatego Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu I instancji o konieczności zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady asperacji. Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż kara łączna 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona przez Sąd I instancji jest karą właściwą i zasadną.

Wszystkie powyższej poczynione uwagi wskazują na to, że Sąd meriti podjął słuszną decyzję w zakresie tak kar podlegających łączeniu, jak i umorzeniu postępowania w zakresie kary nie podlegającej łączeniu oraz w zakresie wymiaru orzeczonej kary łącznej. Apelacja obrońcy skazanego stanowi natomiast jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami i procedowaniem oraz rozstrzygnięciem Sądu I instancji. Nie znajdując zatem żadnych podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd odwoławczy na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok łączny.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwalniając Ł. Z. od ich ponoszenia. Powyższe jest skutkiem uznania, iż uiszczenie kosztów sądowych przez skazanego z uwagi na jego aktualną sytuację materialną z racji pobytu w jednostce penitencjarnej, w której jest zatrudniony jedynie nieodpłatnie, byłoby dla niego zbyt uciążliwe.